

## Ellen Whiteová a používání jiných literárních zdrojů

*Washingtonský právník zabývající se autorskými právy dospěl k závěru, že Ellen Whiteová nebyla plagiátorkou a její dílo neporušuje žádná autorská práva.*

Ellen G. Whiteová se neprovinila žádným porušením autorských práv ani plagiátorstvím. K tomuto závěru dospěl právník Vincent L. Ramik ze společnosti Diller, Ramik & Wight, Ltd., který se profesionálně věnuje patentovému a autorskému právu ve městě Washington, D.C.

Vincent Ramik se začal podrobněji zabývat spisy Ellen Whiteové poté, co se v dubnu roku 1980 obrátil na společnost Diller, Ramik & Wight hlavní právník Generální konference Warren L. Johns. Důvodem byla obvinění, která proti Ellen Whiteové vznesl tehdejší kazatel sboru v kalifornském Long Beach, pastor Walter Rea.

Ramik, který je sám římským katolíkem, strávil více než 300 hodin zkoumáním asi 1,000 podobných případů z americké právní historie. Závěrem zkoumání byl 27-mi stránkový právní posudek\* s jednoznačným prohlášením: *“Na základě prostudování fakt a právních precedentů . . . Ellen Whiteová nebyla plagiátorkou a její dílo neporušuje žádná autorská práva.”*

Jeho zpráva, která byla zaslána Johnsovi, se zabývala především šesti otázkami:

1. Existoval v období mezi léty 1850 (kdy Ellen Whiteová poprvé publikovala) a 1915 (rok její smrti) federální zákon o autorských právech, který chránil literární vlastnictví autorů? Pokud ano, čeho se týkal? Liší se nějak zásadně od zákonů na ochranu autorských práv v roce 1981?
2. Bylo v té době běžnou právní a obchodní praxí, aby vydavatelé platili poplatky související s autorskými právy?
3. Byla v té době běžná licenční ujednání ohledně používání literárního vlastnictví?
4. Bylo tehdy obecnou praxí používat uvozovky, poznámky pod čarou a bibliografické odkazy při používání částí z literárních děl jiných autorů?
5. Jaké právní případy jsou známy z období mezi rokem 1850 a 1915, z nichž bychom mohli vyvodit rozsah ochrany autorských práv v této době?
6. Je v díle Ellen G. Whiteové něco, co naznačuje porušení tehdejších zákonů o autorských právech v letech 1850 až 1915?

Dochované literární dílo Ellen Whiteové, které vytvořila v průběhu téměř 70 let, obsahuje zhruba 25 milionů slov. Velké množství z jejích více než 90 knih, včetně pozdějších kompilací, bylo přeloženo do zhruba stovky dalších jazyků.

Nikdy se nepochybovalo o tom, že Ellen Whiteová používala ve svých knihách a článcích citáty a parafrázované myšlenky jiných autorů (především historiků popisujících období Reformace a křesťanských pisatelů její doby). Takové použití během svého života mnohokrát otevřeně uznala. Ale až Walter Rea se pokusil identifikovat jednotlivé vypůjčené literární zdroje. Tato studie ukázala, že Ellen Whiteová využívala více jiných zdrojů, než se dříve odhadovalo.

Ramik objevil, že knihy, z nichž si Ellen Whiteová „vypůjčovala“, nepodléhaly autorským právům. Dodává však, že i kdyby tyto knihy byly chráněny autorským

---

\* Text zprávy je k dispozici na internetové adrese <http://www.whiteestate.org/issues/ramik.html>

zákonem, způsob, jakým používala jejich obsah, by ani tak neporušoval žádné zákony a nemohl by být označen za plagiátorství.

“Kdyby bylo toto téma zkoumáno soudy v letech 1850 až 1915, Ellen G. Whiteová by jednoznačně nebyla považována za někoho, kdo porušil autorská práva,” dodává Ramik.

Odborník na autorská práva považuje za ironické, že „nejlepší dostupné důkazy“, které ukazují, že nedošlo k porušení žádných práv autorů, podávají sami největší kritici Ellen Whiteové.

„Nikde se nám nepodařilo objevit, že by se knihy Ellen Whiteové vyznačovali ‘stejným plánem a charakterem’ jako knihy jejich předchůdců,” poznamenává Ramik. „Ani my, ani její kritici, nenašli žádný náznak jejího záměru vytlačit . . . [jiné autory] z literárního trhu a podsunout jejich čtenářům vlastní knihy.” Místo toho přicházela trvale s novými myšlenkami a pohledy na vypůjčená témata a šla výrazně dál za pouhé „kosmetické úpravy“ textů, čímž ve skutečnosti vytvořila zcela nové a jedinečné literární dílo.

Navíc už “pouhá ‘kompilace’ děl Ellen G. Whiteové ukazuje na její značnou práci a schopnosti. Pokud tedy nepřebírala (a důkazy jasně ukazují, že tomu tak nebylo) z děl jiných autorů ‘v zásadním rozsahu’, zachovávají její knihy pravidla ‘čestného užití’.

“Stejně tak platí i to, že pokud vybírala materiály z celé řady dostupných zdrojů a ‘spojovala a kombinovala určité pasáže z jiných textů způsobem prokazujícím diskretnost, dovednost, znalost, zkušenost a dobrý úsudek’ je toto používání ‘čestné.’”

V případě plagiátorství musí být prokázán především úmysl. Ramik se domnívá, že dokázal nejen z knih Ellen Whiteové, ale i toho, co připouští sami její kritikové, že nikdy neusilovala o podvodné použití a přivlastňování si literárních produktů jiných.

“Motivována vysokými a ušlechtilými záměry,” říká Ramik, „(Ellen Whiteová) upravovala, zdůrazňovala, a vylepšovala” mnoho z toho, co napsali už jiní. Dělalala to ale vždy zcela eticky, stejně tak jako i legálně.

“Je nemožné tvrdit, že by záměrem Ellen Whiteové, jak to jasně vyplývá z jejích knihy, v nichž je patrné její obrovské úsilí a nasazení, bylo cokoli jiného než upřímně motivované a nesobecké úsilí představit srozumitelně biblické pravdy všem čtenářům.

“Povaha a obsah jejích spisů ukazuje jednoznačně na její jedinou naději a záměr – a to pomoci lidem lépe porozumět Božímu slovu.”

V závěrečném shrnutí Ramik prohlašuje “Po zvážení všech faktorů potřebných k dosažení správného posouzení této věci jsme došli k závěru, že spisy Ellen G. Whiteové zcela jasně nejsou plagiátorským dílem.”

## WAS ELLEN G. WHITE A PLAGIARIST?

© 1981 by the Review and Herald Publishing Association

Adventist Review, September 17, 1981,